

Energetska revščina

Prof. dr. Andreja Cirman
Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

Energetska revščina

- Nezmožnost ustrezno ogrevati dom in omejen dostop do energetske storitve
- Nimamo uradne in enotne opredelitve
- Priznan problem tudi na ravni EU

Energetska revščina v Sloveniji

Tabela 1: Delež izdatkov gospodinjstev za energijo v stanovanjih v razpoložljivih sredstvih po dohodkovnih kvintilih, 2015 (v %)

	Skupaj za energijo v stanovanju	v tem	
		elektrika	ogrevanje
Povprečje	6,7	3,6	4,3
1. kvintil	17,7		
2. kvintil	10,1		
3. kvintil	7,7		
4. kvintil	5,9		
5. kvintil	4,0		

Vir: v okviru projekta LIFE ClimatePath2050 pripravil IER na osnovi podatkov SURS 2016.

Ukrepi na področju energetske revščine za gospodinjstva v Sloveniji

- **ZERO**
- **Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom Eko sklada**
 - Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva v višini do 100 % priznanih stroškov naložbe
 - Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom – etažnim lastnikom za nove skupne naložbe večje energijske učinkovitosti starejših večstanovanjskih stavb v višini do 100 % priznanih stroškov naložbe glede na njihov pripadajoči delež financiranja naložbe

ZERO

- Razvit v okviru evropskih projektov v nevladnih organizacijah (Focus)
- Od leta 2016 v okviru mreže ENSVET
- Asistenca na domu s pripomočki za učinkovito rabo energije (varčne sijalke, perlatorji in tesnila za okna, v skupni vrednosti do 50 EUR), ki jih energetske svetovalci po potrebi tudi brezplačno namestijo

Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva

- 100% subvencija za zamenjavo kotla na trdo gorivo z novim kotlom na biomaso
- Subvencije je mogoče pridobiti za naložbe na območju občin Celje, Hrastnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo Mesto, Trbovlje in Zagorje.
- Upravičenci: prejemniki redne socialne pomoči, objavil že leta 2016 in je omogočal pridobitev 100 % subvencije
- do jeseni 2017 dodeljenih oziroma izvedenih 16 naložb
Novembra 2017 je Eko sklad krog upravičencev razširili tudi na prejemnike varstvenega dodatka in najemnike občinskih stanovanj (do januarja 2018 je sklad prejel le **štiri vloge**)
- Eko sklad načrtuje, da se bo nabor upravičenih oseb razširil, in sicer na upokojene občane in občine kot lastnice stanovanj.

Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim etažnim lastnikom za nove skupne naložbe večje energijske učinkovitosti starejših večstanovanjskih stavb

- 100 % subvencije v deležu lastnika prejemnika redne socialne pomoči pri energetski prenovi večstanovanjske stavbe
- od leta 2010 dalje: do konca leta 2017 je bilo skupaj odobrenih **152 vlog**
- izobraževanje in informiranje upravnikov

Evalvacija ukrepov

Element evalvacije	Projekt ZERO	Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trdna goriva	Nepovratne finančne spodbude socialno šibkim etažnim lastnikom za naložbe v večjo energijsko učinkovitost starejših večstanovanjskih stavb
Relevantnost	Visoka	Srednja	Srednja/visoka
Učinek	Srednji	Nizek	Visok
Efektivnost	Nizka	Nizka	Nizek
Dolgoročnost učinka	Nizka/ni podatka	Visoka	Visoka
Prilagodljivost	Srednja	Srednja	Srednja
Predvidljivost	Nizka	Srednja	Srednja

Priporočila

Izboljšanje učinkovitosti ukrepov:

- Potrebna je sistematična vključenost in usklajenost ukrepov za zmanjševanje energetske revščine s širšim naborom inštrumentov socialne politike ter z enotnim dostopom do ciljne skupine preko centrov za socialno delo, ki imajo dostop do ciljne skupine, uvid v njihove potrebe in potrebne kompetence za interakcijo s ciljno skupino.
- Podpora CSD s strani ENSVET in specializiranih zunanjih promotorjev (za izvedbeno breme ukrepa)
- Smiselna je širitev nabora upravičencev tudi na prejemnike izredne socialne pomoči in varstvenega dodatka (kjer to še ni uvedeno), razmisliti tudi o povišanju cenzusa za dostop do instrumenta (revni upokojeanci).

Priporočila

Izboljšanje učinka, učinkovitosti in prilagodljivosti projekta ZERO in nepovratnih subvencij za zamenjavo starih kurilnih naprav:

- oblikovanje celovite sheme izboljšanja energetske učinkovitosti – dopolnitev z investicijskimi sredstvi na osnovi opravljenih energetskih pregledov v okviru projekta ZERO, ki bi pri upravičencih sledili največje prihranke v rabi energije in izboljšanju bivalnih pogojev in ne sledili izvedbi zgolj najenostavnejših ukrepov varčevanja z energijo in vodo ter menjave starih kurilnih naprav na trda goriva, ne upošteva je specifične potrebe upravičencev.

Izboljšanje dolgoročnosti učinka projekta ZERO:

- Z oblikovanjem celovite sheme izboljšanja energetske učinkovitosti bi se povečala tudi dolgoročnost ukrepov.
- Dolgoročno bi bila potrebna poenostavitev in nadgradnja orodja za ovrednotenje in učinkov, ki jo trenutno v projektu ZERO uporablja mreža ENSVET

Izboljšanje predvidljivosti ukrepov:

- Zagotoviti je potrebno dolgoročno kontinuiranost izvajanja ukrepov